

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienn
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiune

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Iubileulu de incoronare.

Mercuri'a trecuta s'au implinit 25 de ani, de când Majestatea S'a Prégloriosulu nostru Monarchu s'a incoronat cá Rege al Ungariei.

Si biseric'a si poporul romanu, condusa de traditional'a s'a credintia neclatita catra Préinaltulu Tronu si catra August'a casa domnitória s'a grabit si de asta data a dá espressiune sentiemintelor sale de fidelitate si alipire catra préinaltulu Tronu si prégloriós'a dinastia, cu aceeasi caldura a inimii, cárea o-a caracterisat totdeun'a. Santele altare ale bisericiei romane impreuna cu inimile credintiosilor apartiène-tori acestei sante bisericiei au ridicat si in acésta di cá totdeun'a rogatiuni ferbinti catra Domnulu Ceriului si al paméntului, cá pre Majestatea S'a Imperatulu si Regele nostru apostolicu Franciscu Iosif Antáiulu, si pre Majestatea S'a Imperatés'a si Regin'a Elisabeth'a dimpreuna cu intréga cas'a domnitória Ddieu se-i tiéna intru multi fericiti ani spre inaintare si inflorirea tierii si spre bucuri'a si inaintarea bunastării popórelor ei.

Sêntim o deosebita mangaiare, si ne servece de mare bucuria ori de câte ori ni-se da ocaziune, cá urmand traditiunilor moscenite dela fericiti nostri betrani si inaintasi, — se depunem omagieile nóstre de fidelitate catra préinaltulu Tronu si august'a casa domnitória. Sêntim acésta mangaiare si bucuria ori de câte ori ridicám rogatiuni pentru indelung'a viétia si glóriós'a domnia a Majestátii Sale, pentru ca bunatatea inimii si parintése'a ingrijire a Majestátii Sale pentru promovarea binelui comunu ne intaresce in speranti'a unui viitoriu mai bunu si pentru noi.

De aceea asociand rogatiunile inimii nóstre cu santele rogatiuni ridicate de santele altare catra

Tronulu Cerescu, — rogám pre Ddieu, cá pre Majestátile Lor împreuna cu intréga august'a casa domnitória se-ii tiéna intru multi fericiti ani!

Predica

tiénuta la Duminec'a Rosalilor 1892 in biseric'a catedrala de vicariulu episcopescu Iosif Goldisnu.

„Li s'an aretat lor limbi impartite cá de foc, si s'an asediat pe fiesce-carele din ei, si s'au umplut toti de Duchul sânt.
(Fapt. Ap. II. 1—4.)

Jidovii tieneau serbatórea Rosalilor spre aducerea aminte de diu'a a cincidiecea dupa esirea lui Moise cu poporul din robi'a Egipetului, in carea di la muntele Sinaiu intre fulgere si tresnete s'a dat poporului jidovesc legea morala. Noi crestinii serbam diu'a Rosalilor spre a ne aduce aminte de diu'a a cincidiecea, când dupa ce actulu rescumperarii s'a implinitu prin patim'a si mórtea Ddieu-omului, si s'a sigilat prin invierea si inaltierea Lui, — Duchulu sânt, tramisu dela Tatal a primitu pe sine-continuarea si inchaierea maretiei opere a renascerii omenimei decadiute, a primitu propagarea imperatiei lui Ddieu prin zidirea bisericiei celei viue; când Duchulu sânt in chipulu limbilor de focu, in mijloculu unui vifor cutremuratoriu a adus pe pamént legea iubirei crestinesci, dupa promisiunea data de Christosu Apostolilor: *Eu voi rugá pre parintele meu, si alt mangaitoriu va dá vóue, cá se remâna cu voi in veci: duchulu adeverului...* *Acela va invetiá si ve va aduce aminte tóte cele ce v'am vorbit eu vóue.* (Ioan 14, 16.)

Este in adever minunata diu'a de astadi; pen-trucá in ea s'a pus fundamentul santei nóstre religiuni prin zidirea acelei bisericiei, la care pétr'a unghiulara este I. Ch., a le carei 12 colonne sunt cei 12 apostoli, si in care ceialalti invetiacei si toti cáti au primitu botezulu si invetiatur'a evangelica sunt

tot atâtea petri alcatuitóre, dupa cum dice Apostolul: *Au nu sciti, că sunteti biseric'a lui Ddieu, si că duchulu lui Ddieu locuesce in voi.* (I. Cor. 3. 16.)

In acést'a di a stralucitu santulu Duch in tóta puterea dumnedieirei sale pe pamentu, dandu-i pamântului prin venirea sa de-odata alta colóre: de aci incolo au disparut indoelile si a triumfat cuventulu lui Ddieu; marirea lui Christos, carea devenise intunecata, de odata fù recastigata; Christosu celu restignitu, din acésta di fù recunoscutu si onoratu cá unu rescumperatoriu al lumii, pre carele Tatalu facetoriulu l'a tramisu pe acest pamântu spre mantuirea nóstra; cu unu cuventu lumea fù creata de nou.

Dar ca minunat'a venire a Duchului sânt si form'a focului in care s'a pogorit preste Apostoli se ne fie spre folos, am cá pastoriu sufletesc, a ve spune I. C. sè nu credeti, că Duchulu sânt in diu'a de astadi pogorindu-se din ceriu s'a mutat dintr'unu locu intr'altulu, nici că ivindu-se in form'a focului, este in adever foc, căci acést'a ar fi in contra san-tei nóstre religiuni. Duchulu sânt, precum Tatalu, dela carele purcede, este nemarginitu, si din loculu unde se afla nici nu pôte merge intr'alt locu, unde nu ar fi, de óre-ce el in tot loculu esista in intregitate sa; mai departe fiind el numai duchu curat, nu pôte fi focu ori alta fiintia materiala si cu corp. Si déca totusi se dice, că s'a pogoritu preste apostoli: trebue sè intielegem, cumca s'a facutu vediutu prin o activitate séu lucrare nóua, si a preferitu a luá form'a limbilor de foc, cá sè esprime insusirile lucrarii, ce voiá sè produca in Apostoli.

Scim insusirile cele trei de capetenia ale focului: 1) *că foculu curatiesce*; 2) *că luminéza*; 3) *că vibrand séu misicandu-se neincetat nisuesce in sus la inaltime.*

Lasand eu partea dogmatica despre sânt'a treime pe alta ocaziune, de asta data voiu se me ocup cu partea morala, si sè ve aret, că precum a desvoltat Duchulu santu in Apostoli sub chipulu limbilor de focu cele trei insusiri a-le focului, tot acele voesce a le desvoltá si in noi carii suntem meniti a propagá lumin'a si a conduce poporulu la bine. Rogu-Ve sè me ascultati!

I.

Scim din esperintia că foculu are putere de a curati. Aurulu in focu se limpediesce, ferulu prin foc se curatiesce de sgura si se renoesce. Asemenea efect a produsu si in Apostoli. Apostolii nu erau deplinu curati la inima; inim'a lor era invescuta in rugin'a necredintiei, era plina de indoéla si frica, era nestatornica si slaba; era trebuintia sè vina foc din ceriu, cá sè o lamurésca de atâtea nede-sevirsiri.

Pe marea atlantica insul'a Madeira era unu cuib uritosu de sierpi veninosi si de fiere selbatice,

pana ce in seclulu al 15-lea fù descoperita de Ioan Gonsalvo si Tristan Vaz-Teixeira. Dupa-ce acesti barbati cunoscura productivitatea pamentului, intre-buintiara foculu spre a curati insul'a de spini, buru-eni, smida si copaci, de care era preste tot acoperita; dar mai alesu spre a o curati de nenumeratele fiere selbatice, la a caror'a recnitori si urlete continue luau fiori si pre cei mai curagiosi ostasi. Ei asteptara o diua, in care ventulu batea fórte tare; atunci aprinsera padurea, foculu se latì cu rapediune mare in tóte partile si asia curati insul'a, încât ea devenì un'a din cele mai roditóre si mai avute insule a-le pamentului, care cu multele sale producte, dar mai alesu cu zahar pôte provedé Europ'a in-tréga.

Asemenea lucréza in sufletele ómeniloru si foculu celu dumnedieesc, ce s'a pogoritu astadi preste Apostoli.

In cartea Levitiloru sunt insirate animalele, care se socotiau de necurate si nu era iertat a le mancá. Lucru ciudat, că intre aceste s'a socotit si lebed'a: o pasere de regula alba, încât rivaliséza cu néu'a; care mai mult traesce in apa fara a se udá, si cá atare este simbolulu acelu omu, carele si in mijloculu ómenilor rei remâne nepetat. Lebed'a e tacuta si blanda, si pana cand alte paseri canta, flucra, ci-ripesc si gagaesc, ea pastréza unu silentiu auctori-tativ. Si déca totusi a fost despretiuita acésta pa-sere, caus'a e că din launtru sub penele albe e négra la piele si carne; invetiandu-ne, că pucien valoréza esteriorulu frumosu fara onestitatea interna; din contra, placut este inaintea lui Ddieu cá si inaintea ómeni-lor omulu de o potriua curat in facia si la inima. Inim'a curata — dice Sirach — este avere nepre-tiuita, mai scumpa decât aurulu celu mai curatu.

„Fericiti sunt cei curati la inima; că acei'a vor vedé pre Ddieu.“ (Mateiu V. 8.)

Este cunoscut celui a tot sciutoriu, că inim'a nóstra a devenit intunecata de poftetele cele rele, locuintia uritiósa pecatelor, ce nu lasa sè intre intr'ins'a lumin'a si adeverulu crestinismului; suntem crestini fara simtieminte si fapte crestinesci; mai bucuros cercetam birturile decât cas'a lui Ddieu; mai mult suduim si injuram pre Ddieu decât ne rugam la El; sustienerea bisericei si a scólei ne este o sar-cina nesuportabila; fugim de invetiatura si de sva-turile bune cá si lilieci de radiele sórelui; turm'a nu asculta glasulu pastorului; ce e mai mult si la strada când intimpinam pe parintele nostru celu sufletescu, dicem că n'avem noroc; cu nemic nu suntem mai buni decât jidovii: ei au restignit pre Christos, noi publice insultam pre preotulu lui Christos. Este lucru naturalu dara, că cel atóte sciutoriu se folo-sesce de flacarile sale ddieesci spre a curati si renói inimile ómenilor.

Sè cautam adeverulu acestor vorbe in viéti'a lui Pavel Apostolulu, a carui inima n'a fost alta, decât vas necurat plinu de ura si intaritare contr'a

Mantuitoriului Christos si a invetiaceilor Lui; dar foculu celu ddieescu l'a facut fara de veste *vas ales* si *apostolu neamuriloru*, încât prin adenc'a invetiatura propagata de elu a pus in uimire pre toti filosofii pagâni, ér mai ales Areopagulu Atenei a remas cá detunat.

Ce a fost inim'a unui Augustin? Padure intunecata a rétacirilor, locuintia sierpilor si vermilor neadormiti ai desfrenarii si ambitiunei; dar foculu ddieescii iubiri a curatitu inim'a lui, a prefacut'o intr'un pamentu atât de roditoriu alu virtutilor. atât de bogat in cele mai adenci invetiaturi, încât viéti'a lui a devenitu modelu de viéti'a crestinésca, ér svaturile, invetiatur'a si scrierile densului tesaur nepretuit pentru biseric'a crestina.

Acestu focu facetoriu de minuni l'a simtitu cuviosulu David, când doriá sè véda inoirea lumii, dicend: *Trimite-vei duchulu teu, si se vor zidi si vei innoí faci'a pamentului.* (Ps. 103. 31.)

II.

A dou'a insusire a focului este, cá luminéza. Prin acésta insusire se arata cealalta lucrare, ce a dat'o foculu celu ddieesc la tóta lumea prin Apostoli. Ddieescul invetiatoriu Christosu a propus invetiaceilor cerescile sale invetiaturi, li-a explicatu sublimatele mistérii si i-a povetuitu la perfectionare; dar pe langa tóte, inim'a lor din caus'a naturalei nesciintie erá intunecata si nepetransibila, încât ei nu se potura luminá din destulu prin lumin'a frumóselor lui invetiaturi.

Mai pe urma a sosit din ceriu foculu ddieese, ce l'a predis lor Christosu invetiatoriulu; si éta cá dupa profeti'a ce dice: *„Acela ve va invetiá pre voi tot adevurul“* (Ioan 16. 3.), asia s'a luminat mintea lor, încât prevediura adeveturile cele mai ascunse, cuprinsera secretele cele mai adenci, pricepura pasagele cele mai intunecate ale scripturei.

Din acésta flacara cerésca s'a reversat lumin'a sciintiei asupra fiesce-carui'a, ca in lume sè póta respandí lumin'a adevurului, sè póta resfirá intuneculu idololatriei, sè póta infruntá retacirile filosofiei profane, si sè arate ómenilor calea ce duce la mantuire; cáci angusta e puntea si mare e prapasti'a peste care omulu trebuie sè ajunga la fericirea dorita. Invetiatur'a ne luminéza calea, religi'a ne pazesce, ca in prapastia sè nu alunecam.

Bine sè deosebim inse acestu focu de foculu cel amagitoriu, ce acopere adevurul, si aretand obiectele in alta forma, grabim la el cá fluturii si tientiarrii la lumin'a aprinsa.

Sciti — dice Origen — cá si diavolul pretotindenea aprinde focu; care inse dà o lumina falsa, ce ascunde adevurul si lucruriloru desierte le da colóre frumósa. Si fiindca ómenii mai mult indrépta pasii sei dupa aparinti'a acestei lumini amagitóre, pentru aceea umbla neincetat dupa bunuri materiale, ér la bunurile sufletesci pucien cugeta, séu

le desconsidera cu totul, si trecu din viéti'a fara urma, cá o corabia pe apa; valurile uitarii le acopere amintirea lor, neavend adese-ori dupa sine macar unu omu care sè dica: *Ddieu sè-l ierte*; cáci avariti'a odata cu mórtea trupésca aduce bogatului si mórte sufletésca; pana ce din contra fapt'a filantropica este merinde sigura pentru viéti'a vecinica.

Diavolulu — dice mai departe Origen — imitéza pre unii Corsari, carii in apropierea stâncilor si a straturilor de nasipu periculóse, mai ales când marea e agitata, fac focu; si corabierii crediend a aflá unu limanu sigur, pornesc catra acelu focu amagitoriu, unde inse se insiéla amar, cáci nav'a li-se frange ori stagnéza si ei cad prada corsarilor.

Noi inca neincetat navigam pe agitat'a marea vietii din lumea acést'a, unde diavolulu impelitat si rapitoriu, pandesce neadormit dupa sufletele nóstre de asupr'a stancelor si vetrelor nasipóse a-le patimilor, aprinde unu focu seducetoriu: foculu egoismului, foculu desfrenarii, foculu desbinarii si al resbunarii. Acest diavolu tinde la averea, onórea, limb'a si convingerea nóstra; elu indémna pre unu pastoriu sè strice turm'a altui'a; el-i sioptesce omului sè-se lapede chiar de biseric'a s'a, care sufletesce l'a nascut si crescut, si sè-si schimbe religi'a stramosiésca ca pre o haina inechita; acestu diavolu misica limb'a celui ce sudue ori necinstesce pre Ddieu si vorbesce reu despre aprópele; elu astuparechile la multi crestini si fii sufletesci, cá sè nu auda glasulu maicii biserici, carea prin limb'a clopoteloru sale i-chiama la slujb'a dumnediésca; elu indémna pre toti acei'a despre carii apostolulu asia graesce in epistol'a catra Romani: *Gátlegiulu lor este grópa deschisa; cu limbele lor viclenesc: venin si aspida este sub buzele lor; gur'a lor este plina de blastam si de cértá; grabnice sunt pitiórele lor a versá sange; stricatiunea si seraci'a este in caile lor; si calea pacii nu au cumoscut. Nu este frica de Ddieu inaintea ochilor lor.* (III. 13—18)

In Etiopi'a orientala, in tiér'a Caferilor, numita Monomotap'a, este obiceiul religiosu, cá domnitoriulu intr'o di anumita a anului tramite prin cursori foc luat din caminul seu propriu la tóte popórele de sub stapanirea sa. La sosirea cursorilor tot supusulu stinge foculu aflatoriu in cas'a si vatr'a sa, cá de nou sè-l aprinda din *„Foculu imperatescu.“* Dumnedieu n'a hotarit nici o di din anu, in care sè tramita supusilor sei focu din ceriu, cáci ne sta la dispusetiune si totdeun'a e gata a ni-lu tramite la dorinti'a nóstra.

Si déca totusi in caminulu inimei nóstre nu lasam sè se aprinda flacar'a cea ddieésca, caus'a e cá nu voim sè stingem din noi foculu selbateciei; cá cei mai multi ómeni in diferite moduri si necurmat alimentéza acelu focu, care l'au aprins in ei diavolulu si patimele: foculu maniei, foculu laconiei, foculu necuratieinei, si tot foculu contrariu acelu focu sacru

si curatu, de carele nunumai apostolii au fost aprinsi, dar si toti acei'a, carii au dovedit credinti'a in Ddieu prin respectarea legilor Lui.

Se cerem dara dela Ddieu lumin'a adeverului, carea ne duce la limanulu mântuirei, precum a cerutu proroculu David, când dicea: „*Tramite lumin'a ta si adeverulu teu, aceste me vor povetiú, si me vor duce la muntele celu sânt al teu si la locuintiele tale.*“ (43. 3.)

III.

A trei'a insusire a focului este, că neincetat vibréza séu se misica; foculu in veci nu se odichnesce. El arde, consuma, rumpe si resipescce ori-ce obiecte stau in calea sborului seu catra ceriu.

De-lu vei inchide in pesceri subterane, el scie sè-si deschida calea catra ceriu, încât el petrile, pamentulu si ori-ce-i opresce calea, cu unu tresnetu infricosiat le arunca in aer.

Acést'a lucrare s'a manifestat la apostoli, dupa ce i-a aprins foculu Duchului sânt! Când i-a vediu pre ei lumea din acel moment in traganare séu odihna? Ei fara intrerupere au caletorit si lucrat in onórea lui Ddieu: Ici predicau, colea capacitau, intr'alt loc catechisau si impartiau sântele taine; cercetau pre bolnavi, mangaiiau pre cei intristati, botzeau pre novici si intorceau pre cei pecatosi la pocaintia. Amenintiari, opreli si fortie nu erau in stare a-i retiené dela sublimulu scopu, spre care li erau indreptate aspiratiunile, cugetele si firmulu lor propus.

Ei si-au deschis calea prin fapte admirabile: au resturnat idoliu dinpreuna cu templele si altarele lor, au combatut retacirile, si cu desconsiderarea suferintielor, chiar in lantiuri, in temnitie, in mijloculu muncilor si sub lovirile securilor inea tramiteau sufletele in ceriu prin ardórea zelului lor.

Arm'a lor la tóte acestea a fost cuventulu lui Ddieu, rostitu cu limb'a de foc a apostoliei; acelu cuventu energios, care resonand din gur'a lui Petru apostolulu prim'a data a adus la crestinatate 3000 de ómeni; care resuna si astadi din gur'a bisericii pe tóta faci'a pamentului, mai mult decât in 200 de limbi.

Din centrulu lemnului crucii, dela inim'a cea strapunsa a Mantuitoriului biserica crestina conform bratielor crucii s'a latit in patru regiuni a-le lumii: spre resaritu si spre apus, spre mediadi si spre média-nópte; drept-ce si acésta biserică zidita din pétra, aceeasi forma mult insemnatóre are de baza. Acestu cuventu, alu apostoliei, care de incrediutii jidovi, de intieptii greci si de puternicii romani era luat in batjocura, prin puterea Duchului sânt totusi a invins lumea intréga; a invins atât intielepciunea grecilor cât si puterea romanilor; in zadar s'au opus ambele parti, cu tóte armele sciintiei, violeniei, insielatiunej, batjocurei si fortiei; in zadar s'au opintit 300 de ani intregi cu

sabia si focu a-lu face sè amutiésca in torinti de sange; pentru-că ce póte face puterea omenésca contra puterii Duchului lui Ddieu? Déca astadi tóti potentatii pamentului aliati si-ar intruni armatele, cá sè impedece ventulu ce sufla catra apus, si sè-lu indrepte spre resarit, óre li-ar succede? Ventulu si-ar bate jocu de neputinti'a lor si improsicandu-le in ochi pravulu pamentului, ar suflá peste capetele lor neimpedecat. Déca stà asta despre ventulu pamin-tesc, cu cât mai mult „*Are locu — dice Mantuitoriulu Christos — despre suflarea ce vine din duchulu lui Ddieu.*“ (Ioan 3, 8.)

Pentru aceea Tertulian africanulu abia dupa 200 de ani cu drept cuvent au dis uimitilor romani triumfand: *Noi crestinii suntem de ieri-alaltieri, si totusi tóte a-le vóstre le-am umplut; umplut-am cetatile si insulele vóstre, castelurile si coloniile vóstre, taberile si chiar palaturile, senatulu si forulu! Numai capistele idolesci vi le lasam vóue. Cu cât mai des ne cositi, cu atât'a mai buiac incoltim; căci sângele martirilor este sementi'a Crestinilor!*“

Acela-si Cuvént de pe Cruce a fost prin puterea Duchului sânt, carele in secli urmatori au imblandit povoiiulu popórelor selbatice nevalite despre média nópte si dela resarit; carele prin puterea credintiei si a moralei crestinesci a domesticit pre acesti lei si tigri cá pe nisce miei blândi; implinindu-se profeti'a lui Isaia ce dice: *Atuncea va locú lupulu la unu locu cu mielulu, si leopardulu se va odihni impreuna cu iedulu . . . si unu copilu micu le va mâná; căci plinu va fi pamentulu de sciinti'a lui Ddieu.* (11, 6, 9).

Astfel susta neclatita biseric'a crestina aprópe de 19 sute de ani, inceputa prin Cuventulu rescumperatoriu pe muntele Golgota. Si acestu cuventu, acést'a doctrina, care cu puterea Duchului sânt a propagat lumin'a si iubirea, si a straformat lumea; acést'a o socotesc unii invetiati in efemer'a lor intieptiune de inventiune omenésca si de amagire! Acesti'a jóce-si rolulu; teatrulu lumii e destulu de spatiosu, pana va cadé cortin'a si pentru densii. Nu sunt ei cei d'anteiu, nici vor fi cei din urma, — dice profetul — pre carii cu tóte operile lor „*Duchulu sânt cá pe o pléva i-va imprastiá cu suflarea gurei sale.*“ (Isaia 40, 24.) „*Viu sunt eu, — dice Domnulu, — mie mi se va plecá totu genuunchiulu, si tóta limb'a se va marturisi lui Dumnedieu.*“ (Romani XIV, 11).

Din cele audite a-ti potut intielege I. A. că Duchulu sânt, duchul intielegerii este principiul de viétia al bisericei. In duchul intielegerii si cu limb'a de focu a apostoliei au sè-si implinésca chemarea toti preotii si invetiatorii. Duchulu intielegerii au condus pre apostoli; când intr'unu cuget, cu aceleasi simtiri si cu credintia tare in Ddieu au pornitu se cucerésca lumea. El este pre care-l chiamam se ne

înspire si conduca de câte-ori ne intrunim in aface-
rile noastre bisericesti si scolare; căci a dis Mantui-
toriul Christosu: „Unde veti fi 2 seu 3 adunati
întru numele meu, acolo voit fi si eu in mijlocul
vostru.“

Si érase unde nu-i bun'a întielegere, acolo du-
chulu lui Ddieu lipsesce. Unde lipsesce el, acolo e
întunec, e mórte sufletésca. El este care in san-
tele taine lucréza mantuirea, si tot binele omului se
nasce si se desvólta prin ddieesc'a lui inriurare, pre-
cum resar si se desvólta planetele la suflarea cea
lina ia zefirului din lun'a lui Maiu. Precum plói'a
cea calda, recreatóre, face ca mugurii si pupii sè se
desfaca, tóta gli'a se fie acoperita cu érba verde, si
numai stanc'a de tot plesia remâne góla si mórta:
Asia lucréza Duchulu sânt in sufletele ómenilor ca-
paci spre bine.

Duchulu sânt cu foculu ddieirei sale sè ne
curatiésca si pre noi de pecate; lumineze-ne mintea
nostra, ca pricepandu-ne si noi ca si Apostolii desti-
nulu nostru celu sublim, sè putem ocupá locu cuve-
nitu in cunun'a popórelor luminate; incaldiésca-ne
inimele, cá cu zelulu si solidaritatea Apostolilor sè ne
putem luptá pururea cu succes pentru interesele
noastre conducetóre la bine.

In deosebi pentru DVóstre fiii bisericeii aces-
tei'a, mé rog cu Pavel apostolulu, ca „*Dumnedieulu
rabdarii si alu mangaerii sè ve daruésca sè fiti
de acelasi gând între voi dupre porunc'a lui Isus
Chr.; cá toti cu unu cugetu si cu o gura sè ma-
riti pre Ddieu si parintele domnului nostru I.
Chr. cá sè ve primiti unii pre altii, precum sè
Christos v'a primit pre voi, spre marirea lui
Dumnedieu!*“ Amin.

Protocolu

*luat in siedinti'a reuniunei femeilor romane din Aradu
si provincia, tienuta in 27. Maiu 1892. st. n. d. a. la 5
óre in sal'a Ven. Consistoriu gr. or. romanu, in urm'a
convocarei emanate de bureau alaturata aci sub Nb.*

Presenti: Dómnelle: Aureli'a Belesiu, pre-
sidenta, R.h. Silvi'a Ceon tea, v.-presidenta, Bar-
bara Antonescu, cassiera, Iuliana Dogariu,
Mariór'a Puticiu, Silvi'a Plopu, Horten-
si'a Suciú, membr. comit. Domnii: Ioan Belesiu,
Teodor Ceon tea, consilierii comit., Dr. Georgiu
Plopu, secretariu.

I.

Dómn'a presidenta deschidiend siedinti'a, comunica
prin secretariu rescriptulu magistratului Nr. 7218/1892.
in privinti'a solvirei 1% dupa pretiulu casei cumperate
in suma de 151 fl 40 cr.

Comitetulu decide: Fiind ca acestu 1% conform
statului cetatii lib. reg. Arad nu se póte nici sterge, nici
iertá: se indruma cass'a, cá sum'a de 151 fl 40 cr. cu
eventualele interese fara amanare se-o solvésca la cass'a

magistratului Arad. Spre care scopu i-se estrada decisulu
referitoriu.

II.

Secretariulu espune, ca esamenele proiectate pe 10
si 11 Iuniu la scó'i'a sup. de fetitie nu se pot tiené in
aceste dile din caus'a, ca tot atunci se va tiené adu-
narea generala a reuniunei, Maialulu, precum si adunarea
generala a asociatiunei romane; astfeliu fórte multi membri
si amici ai culturai romane nationale pot fi impededati
a-se presentá la esamene, la ce in deosebi cu privire la
parinti, róga comitetulu a fi cu considerare.

Din motivele espuse comitetulu decide:

In locu de 10 si 11 Iuniu esamenele la scól'a su-
perióra de fetitie estimpu se se tiená in 20 Iuniu n. a.
m. la 8 óre si d. a. la 3 óre din studii, ér in 21 Iuniu
dem. din musica si pianu.

Totodata fiind scól'a nóstra confessionala se decide
a insinuá acestu terminu Ven. Consistoriu pentru luare
spre scire si dispusetiune ulterióra.

III.

Ratiociniulu dómnei directóre de pe lun'a lui Apriliu,
Censurandu-se si aflandu-se in ordine, se apróba.

IV.

Reportulu dómnei cassiere, ca: pana acum s'au in-
scris: 67 membri ordinari, 3 membri pe viétia, éra mai
multi cá donatori si ajutatori.

Se ia la cunoscintia. Totodata se esprima multia-
mita protocolaria:

1. Dlui Emanuilu Ungureanu avocatulu in Temisiór'a,
care a donatu reuniunei nóstre diurnele dela sinodulu e-
parchialu din 1892; in suma de 18 fl 01 cr.

2. Dómnei colectante Emilia Pap din Baia-mare,
colectand dela Dnii: Andreiu Pap 50 cr., N. N. 50 cr.,
Sandu Pap 2 fl, Orecine 50 cr., Sandru Muresianu 1 fl.,
Dómnele: Gizela Drumariu 1 fl., Ana Bichiciu 1 fl., ca-
rora asemenea li-se esprima multiamita.

Se notifica aci, ca dóm'n'a colectanta s'a facut membra
ordinaria cu 2 fl.

3. Domnului colectant B. Muntean din Oravitia,
care a colectat dela: Dnii: Dr. Alesiu Mangiuca 1 fl.,
Ioan E. Tieran 1 fl., Alesandru Popoviciu 2 fl., B. Mun-
tean 1 fl., carora asemenea li-se esprima multiamita.

Acést'a multiamita protocolaria e a-se comunicá in
fó'i'a oficiósa: „Biserica si Scól'a.“

V.

Cu privire la Maialu si adunarea generala:

Comitetulu decide: Se asémna (30) treidieci fl pentru
acoperirea speselor anticipande cu arangiarea Maialului.

Pentru evitarea speselor se nu se trimita invitari ad
personam pentru adunarea generala din 11 Iuniu, ci se
se faca convocarile prin diurnale, caci publiculu celu mare
si asia are cunoscintia despre terminulu adunarei gene-
rale prin acea, ca protocolulu siedintiei trecute s'a pub-
licat in tóte foile.

Comissiunea esmisa pentru Maialu in siedinti'a tre-
cuta se declara de permanenta.

lu-desvólta damele intru inaintarea scopului maretii, pre carele lu-urmaresce reuniunea, si implóra binecuvântarea Ceriului asupra ulteriorelor lucrări a-le reuniunei.

Dupa acést'a se cetesce reportulu d-nei cassiere Barbara Antonescu despre starea cassei la finea anului 1891; precum si reportulu comitetului despre activitatea desvoltata in decursulu anului trecut in interesulu reuniunii si in interesulu prosperării scólei superioře de fetitie, intretieñuta de reuniune; si adunarea luandu ambe aceste repórte la cunoscintia da absolutoriu comitetului pentru administrarea averii reuniunei, — esprimandu-i multiemita pentru zelulu si activitatea desvoltata. In fine adunarea si-esprima condolenti'a pentru trecerea din vie-tia a regretatului membru Ioan Popoviciu-Desseanu.

Terminand acestu scurtu reportu constatám, ca acésta reuniune progreséza, si-i dorim celu mai bunu succesu intru realizarea sublimului scopu, pre carele lu-urmaresce!

* *Regina Victori'a.* Pe când in Copenhaga s'a serbat dilele acestea cu mare stralucire si in present'a a doue capete incoronate, a Tiarului si a regelui Greciei, nunt'a de auru a perechei regale Daneze, in Englitera s'a serbatoritu deunadi in tóta linistea diu'a de 73-a a nas-cerei reginei. Acésta di coincideaza aprópe cu implinirea a 55 de ani de domnia a Maiestatiei sale regina Victoria. Pana acum numai doi regi ai Engliterei au trecut peste vêrst'a la care a ajunsu regin'a, si numai doi au domnit mai multu decât dênsa. Dintre verii regesci ai reginei in Europa, numai unulu regele Danemarcei, e mai in versta decât dênsa. Dintre ómenii de statu ai Engliterei o intrece in versta numai Gladstone, toti ceilalti suntu mai tineri decât ea. Regin'a e mai in versta si decât toti ministrii ei actuali, afara de ducele de Rutland si lordulu Cranbrook, cari inse nu ocupa decât posturi neinsemnate. Cu tóta povar'a aniloru inse si cu tóta greutatea grijiloru politice si superariloru pricinuite de nenorociri in familia, regina implinesce cu o punctualitate constiincioasa tóte indatoririle inaltei sale positii. Ea se si bucura de stim'a si devotamentulu supusiloru ei in mesura mai mare decât cei mai multi din predecesorii ei.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Sarand**, tractulu Pestesiului comitatulu Bihor, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **24. Iuniu (6. Iuliu) a. c.**

Emolumintele sunt: 1) bani gat'a 140 fl. 2) 8 jugere paméñtu à 10 fl. jugerulu = 80 fl. 3) 12 cubule de bucate 5 fl. cubulul = 60 fl. 4) Stolele cantorale 10 fl. 5) Cuartirulu si gradina $\frac{1}{2}$ jug. 5 fl. 6) 5 cara de lemne pentru invatiatoru 5 fl. — Sum'a 300 fl. Doritorii de a ocupá acést'a statiune sunt pofiti a produce testimoniu de cualificatiune, ér recursele astfelii ajustate ale trimite subscrisului in Lugasiulu de sus, p. u. Elesd, si a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre la st'a biserica pentru de a se face cunoscutu poporului.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TEODORU FILIPU, m. p. protopresv.

—□—

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Saboleiu**, tractulu Pestesiului se escrie concursu cu terminu de alegere pe **28. Iuniu (10. Iuliu) a. c.**

Emolumintele sunt: 1) in bani gat'a 130 fl. 2) 10 jugere paméñtu de clas'a I-a estimatu jugerulu à 15 fl. = 150 fl. 3) gradin'a scólei 2 jugere 20 fl. — Sum'a 300 fl. v. a., — afara de acésta suma se va mai bucurá invetiatoriulu de venitele cantorale, si anume: dela inmormentari mari 60 cr., dela inmormentari mici 30 cr., cununii 40 cr., dela sfestanie 20 cr., 3 orgii de lemne mestecate pentru invetiatoriu, ér pentru sal'a de invetiamentu se va ingriji comun'a bisericésca, pentru cântarea funebrala (hor'a mortului) separatu 50 cr., cuartiru liberu cu gradina de legumi si diurnele necesarie la conferintiele invetiatoresci.

Recurrentii vor avea a produce testimoniu despre absolvarea cursuriloru pedagogice si cualificatiune, precum si a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in st'a biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cântare si tipicu, adresandu-si suplicele comitetului parochialu si a le trimite la subscrisulu in Lugasiulu de sus, p. u. Elesd (cottulu Bihar).

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TEODORU FILIPU, m. p. protopresv.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a de fete gr. or. romana din comun'a **Paulisiu**, com. Aradu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **24. Iuniu st. v. 1892.** la care statiune numai barbati potu recurge.

Emolumentele sunt: 1. Bani gat'a 300 fl. 2. 3 orgii de lemne pre sém'a invetiatoriului; ér pentru incalditulu scólei se va ingriji comun'a bisericésca, pretiuite in 28 fl. 80 cr., 3. Un'a canepiste in natura pretiuita 3 fl. 4. Spese de conferintia 6 fl. 5. Pentru scripturistica 5 fl. 6. Dela inmormentari unde va fi pofitu mergendu schimbandu-se in rendu cu invetiatoriulu dela scól'a de baieti, de unde se capeta 50 cr., sperative la anu 7 fl. 50 cr. Sum'a 350 fl. 30 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce testimoniu de preparandia, si cualificatiune, testimoniu de limb'a magiara, atestatu despre conduit'a morala de pana acuma, si a trimite recursele adresate comitetului parochialu din Paulisiu, la Iosifu Vuculescu inspectoru de scóle in Solymos com. Aradu post'a ultima M. Radna, pana incl 23 Iuniu a. c. cele mai tardiu' sosite nu se vor luá in consideratiune.

Competentii au a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in sant'a biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantú si tipicu. Cei desteri intru conducerea corului vocalu vor fi preferiti.

Se notéza ca nou alegéndulu invetiatoriu numai cu inceputulu anului scolasticu viitoriu adeca 1892/3 va intrá in functiune, si beneficiu, ér intaritu definitiv va deveni dupa ce va dá unu examenu cu succesu bunu la finea anului scolasticu.

Paulisiu in 3 Maiu 1892.

Nica Mustetiu, m. p.

presiedinte al com. par.

Stefanu Ohnu, m. p.

not. com. paroch.

In contielegere cu mine: IOSIF VUCULESCU, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea aloru doue parochii vacante de class'a II. din **Buteni**, a caror'a venitu stá câte dintr'o sessiune paméñtu, biru câte o mesura cuuruzu dela 160 case si stolele indatinat, la olalta 615 fl. — prin acést'a

se escrie concursu cu terminu de alegere la **24 Iunie a. c. in serbatórea născerei S-tului Ioanu**, deci recurrentii in acestu restimpu vor avé a-se presentá vr'odata in biseric'a din locu si-si vor substerne recurselu pe calea P. On. Oficiu protopresbiteralu.

Buteni (Butyin), la 14 Maiu 1892.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **CONSTANTINU GURBANU**, m. p. protopresviter.

—□—

Pentru implinirea a duor posturi de invetiatori dela scólele gr. or. rom. din **Cenadul-Serbesc** cu terminu de alegere a. c. in **Duminec'a procsima dupa a treia publicare**.

Beneficiile pentru fiesce care post: In bani 250 fl, pentru lemne 12 fl, conferintie 10 fl, scripturistica 5 fl; ér in naturale: 28 chible de grâu cl. II. 1800□ pamentu aratoriu, cuartiru liberu.

Reflectantii la aceste posturi sunt avisati a-si presentá petitiunile lor celu multu pâna la 24 Maiu s. v. P. O. Domn protopresviteru si inspectoru de scóle, Paul Miulescu in N.-Komlós; adiustandu-le cu testimoniul de calificatiune si limb'a magiara.

Cenadulu-serbescu, la 4 Maiu 1892.

Pentru Com. Parochial:

Dimitrie Bozian, m. p.
not. com. paroch.

Giorgiu C. Telescu, m. p.
preot. si presied. com.

In contielegere cu mine: **P. MIULESCU**, m. p. protopresviteru si inspectoru scolaru.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca acum din nou infintiatu in comun'a **Toraculu-mic**, protopresbiteratulu B.-Comlosiului; pe bas'a ordinului Ven. Cons. dato 29 Fauru a. c. Nr. 927. se escrie concursu cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare**.

Emolumentele acestei statiuni sunt: 300 fl. v. a. din cultus; 10 fl. pentru conferintie; 24 fl. pentru in-caldirea scólei dupa usu si incât va fi posibil si cuartiru in localulu scólei.

Doritorii de a recurge sunt pofiti in terminulu sus-indicatu a-si trimate petitiunile la adres'a Pré On. dna protopresbiteru Paul Miulescu in B.-Comlosiu p. u. N.-Komlos, Torontál, instruite pe langa prescrisele legei si eu unu atestat. de moralitate si conduita dela oficiulu parochialu si comunalu de unde a functionat pana acum si avend a se presentá la sf. bisericu spre a-si aretá destertateá in cantarile bisericesci.

Recurselu intrate dupa espirarea terminulu nu se vor luá in considerare, ér la candidare vor fi preferiti cei mai bine cualificati.

Toraculu-mic, 15/27 Martie 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PAUL MIULESCU**, m. p. protopresbiteru.

LICITATIUNE MINUENDA.

Pentru zidirea unui nou edificiu de bisericu gr. or. româna in comun'a **Babsia**, comitatulu Timisiului, dupa planulu aprobatu de Venerabilulu Consistoriu din Aradu sub 27 Martie 1892 Nr. 1068 se escrie licitatiune minuenda pe **Dumineca in 14/26. Iunie a. c. la 10 óre a. m. in localitatea scólei din locu**.

Pretiuulu de eschiamare este 5865 fl 70 cr. Concurrentii au se depuna inainte de inceperea licitatiune vadiulu de 10% in numerariu, sau in chârthii de valóre

A reflectá pot numai architecti, sau maiestrii zidari de profesiune provediuti cu atestatu despre calificatiunea lorú cá atari, si cari n'au stat, nici stau in procese pentru asemenea intreprinderi.

Resultatulu licitatiunei este obligatoriu pentru intreprindietoriu, indata dupa subscrierea protocolulu de licitatiune; éra pentru comun'a bisericésca numai dupa aprobarea aceluia din partea Venerabilulu Consistoriu; când se va incheá apoi si contractulu.

Planulu si preliminariulu de spese, precum si conditiunile se pot vedea la oficiulu parochialu din Babsia. Babsi'a in 26 Mai (7 Iunie) 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru edificarea unei biserici nóue in comun'a bisericésca gr. or. din **F.-Bator**, protopresv. Tincei, se escrie concursu de licitatiune minuenda pe **17/29 Iunie a. c. dupa a médiadi la 3 óre in localitatea scólei din locu**.

Pretiuulu esclamarei este 14.909 fl, 98 cr.

Doritorii de a intreprinde edificarea, sunt avisati a se presentá pe terminulu susespusu la faci'a locului in persóna, séu a-si tramite ofertelu in scrisu, provediute cu vadiu de 10% in numerariu, enunsiandu-se ca protocolulu de licitatiune si contractulu de intreprindere, pentru comun'a bisericésca vor avé valóre numai dupa aprobarea venerabilulu Consistnriu gr. or. oradanu, éra pentru intreprindietoriu vor fi deobligatorie de locu dupa subscriere.

Planulu, preliminariulu speselor si conditiunile de licitare si intreprindere, sunt depuse in cancelari'a oficiulu parochialu din F.-Bator unde se pot vedea.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienuta in F.-Bator la 8/20 Maiu 1892.

Pentru comitetulu parochialu:

Iosif Vess'a, m. p.
protopresv. Tincei.

—□—

Cu acésta se publica licitatiune minuenda pentru edificarea unei noue biserici gr. or. rom. din **Siomoschesiu**, tract Borosineu, care va avea locu la **31 Maiu st. v. a. c. in sal'a de invetiamentu a scólei I. din locu**.

Licitantii din pretiuulu de esclamare de 16602 fl 91 cr. v. a. vor depune vadiu de 10% in bani gat'a séu papire de valóre.

Planulu preliminariulu de spese si celelalte conditiuni de edificare se pot vedea la oficiulu parochialu din locu.

Comitetulu parochialu si-sustiene si dupa licitatiune dreptulu a dá edificarea aceluia dintre intreprindietori in care va avea mai multa incredere spre efeptuirea prompta si acurata a edificarii. Contractulu legând cu intreprindietoriulu intra in valóre pentru comitetulu parochialu numai dupa aprobarea din partea Prea Ven. Consistoriu.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. rom. din Siomoschesiu tienuta la 14 26 Februaru 1892.

Ioanu Sasu, m. p.
epitropu prim.

Terentiu Todoreanu, m. p.
preotu, presiedinte.

—□—